

**אוניברסיטת בן-גוריון בנגב
הפקולטה למדעי הרוח והחברה**

המחלקה לחינוך, תשע"ח 2018

"מין גיל כזה" הבטים חברתיים ורגשיים של גיל ההתבגרות 129-1-0318

שם המרצה: ד"ר אורטל סלובודין

שעות קבלה: ימי ד' 13-14

יעדי ההוראה:

מטרת הקורס היא היכרות עם המאפיינים הרגשיים והחברתיים של גיל ההתבגרות והבנת משמעותם ברצף ההתפתחות האנושית. הקורס יעסוק בשינויים הגופניים, הקוגניטיביים והחברתיים, המתרחשים בגיל בגיל ההתבגרות ובהשלכות שלהם על יחסי המתבגר עם סביבתו. דגש מיוחד יינתן לתהליכי גיבוש זהות בהקשר החברתי-תרבותי של ימינו. בנוסף, הקורס יסקור את הבעיות הנפשיות הנפוצות בקרב מתבגרים (למשל, דיכאון, התמכרויות, הפרעות בדימוי הגוף) וידון בדרכי תקשורת יעילות עם מתבגרים והוריהם.

פרשות לימודים:

שיעור 1: גיל ההתבגרות: הגדרות ומאפיינים

שיעור 2: התבגרות בהקשר חברתי-תרבותי

שיעור 3-4: גיבוש זהות

שיעור 5: התפתחות תפיסת המיניות

שיעור 6-7: יחסי הורים-מתבגרים

שיעור 8: יחסים חברתיים

שיעור 9-10: מתבגרים וגבולות

שיעור 11-12: בעיות נפשיות נפוצות בגיל

ההתבגרות

שיעור 13: תקשורת עם מתבגרים והוריהם במערכת החינוך

דרישות והרכב ציון הקורס*

משקל בציון הסופי**

עבודה מסכמת - 100 %

סה"כ

- 100%

רשימה ביבליוגרפית:

עברית:

אליצור, י. (1990). הסתכלות משפחתית על נושא גבולות בגיל ההתבגרות. בתוך: דויטש, ח. *גבולות בגיל ההתבגרות*. ירושלים: מכון סאמיט.

בוקובה, גי' (2011). זהות אתנית וסטריאוטיפים בישראל: הבדלים בין מזרחים ואשכנזים ובין קבוצות גיל. חברה ורווחה, 31, 607-633.

גאוני, ב. (1989). גבולות וגיל ההתבגרות. בתוך: שניידר, ס. ודויטש, ח. (עורכים). *בעיות נבחרות בגיל ההתבגרות*. ירושלים: מכון סאמיט.

גילת, י', עזר, ח' ושגיא, ר' (2011). חיפוש עזרה בקרב מתבגרים: עמדותיהם כלפי פניה למקורות מקוונים ומסורתיים. *מגמות*, 640-616, 47(3-4),

הררי, ד'. (2007). הורים-עשרה: הדרמה של הורים למתבגרים. תל-אביב: משכל

וויליאמס, ק'. (2006). מדריך הורים למתבגרים עם דיכאון ונטיות אובדניות. קרית ביאליק: "אח" בע"מ.

טיאנו, שי. (1998). *פסיכיאטריה של הילד והמתבגר*. תל-אביב: דיונון, אוניברסיטת תל-אביב.

כורם, ע' ואולמן, ח' (2006). עיסוק בדיאטה בקרב נערות-הקשרים להיבטים רגשיים והתנהגותיים. *מפגש לעבודה חינוכית סוציאלית*, 24, 171-183.

כורם, ע', טטר, מ' והורנצ'יק, גי' (2010). אסרטיביות בין-קבוצתית ותוך-קבוצתית בקרב מתבגרים עולי חבר-העמים ובני העדה האתיופית: השלכות על הייעוץ החינוכי. הייעוץ החינוכי, ט"ז, 37-55.

כ"ץ, עי. (1999). *אוף גוזל. יחסי הורים ומתבגרים*. תל אביב: מודן.

סולברג, שי (1994). פסיכולוגיה של הילד והמתבגר: מבוא לפסיכולוגיה התפתחותית. ירושלים: מאגנס. (פרקים 11,12: תקופת ההתבגרות).

סלונים-נבו ו' ומירסקי י' (2002). מתבגרים כמהגרים. *פנים-תרבות, חברה וחינוך*, גיליון 19

סגינר ר', (1995). הורים: השותף השלישי לתהליכים בית-ספריים. בתוך ח' פלום (עורך), *מתבגרים בישראל-היבטים אישיים, משפחתיים וחברתיים*. אבן יהודה: רכס.

ענתבי, נ. (2011). נזילות מינית כנקודת מבט חדשה על מיניות. *מפגש*, 33, 137 – 148.

פלום, ח' ומלך, י' (1989). המעבר לבית ספר חדש בכיתה ז' והשפעתו על הדימוי העצמי של התלמיד-השוואה בין מסגרות בית-ספריות שונות. *הייעוץ החינוכי*, א. 8-17,

קופמן א', אבו-בקר, ח' וסער, עי. (2002). *החברה הערבית בישראל. פסיפס חברתי: עדה, משפחה, מגדר*. רעננה: האוניברסיטה הפתוחה.

רביב ע' וכצנלסון עי. (2002). *משברי גדילה והתפתחות*. בתוך: *משבר ושינוי בחיי הילד ומשפחתו*. (עמ' 70-89). נתניה: עמיחי.

רכס, א' ורודניצקי, א'. (2008). *נער ערבי בישראל: בין סיכוי לסיכון*. אוניברסיטת תל-אביב, תכנית קונרד אדנאואר לשיתוף פעולה יהודי-ערבי. עמ' 6-74

שרון, אי. (2011). עולמו הקר של המחשב, עולמו החם של הספר: תפיסת חומם של השניים על ידי בני נוער. *מפגש לעבודה חינוכית-סוציאלית*, 34, 31-49.

אנגלית:

Erlich, H.S. (1990). Boundaries, limitations, and the wish for fusion in the treatment of adolescents. *Psychoanalytic Study of the Child*, 45, 195-213.

- Furman, W. , & Wehner, E.A. (1997). Adolescent romantic relationships: A developmental perspective. In S. Shulman & A. Collins (Eds.), *Romantic relationships in adolescence: New Directions for Child Development* (pp. 21–36). San Francisco: Jossey-Bas
- Garber, B.D. (2011). Parental alienation and the dynamics of the enmeshed parent-child dyad: adultification, parentification and infantilization. *Family Court Review*, 49, 322 – 335.
- Geanellos, R. (2003). Understanding the need for personal space boundary restoration in women-client survivors of intrafamilial childhood sexual abuse. *International Journal of Mental Health Nursing*, 12, 186 – 193.
- Hill, C. E., & O'Brian, K. M. (1999). *Helping skills: Facilitating, Exploration, Keating, D. P.* (1990). Adolescent thinking. In S. S. Feldman and G. R. Elliott (Eds.), *At the threshold: The developing adolescent* (pp. 54-89). Cambridge, MA: Harvard University Press and Action. Washington, DC: American Psychological Association.
- Levesque, R. (1993). The romantic experience of adolescents in satisfying love relationships . *Journal of Youth and Adolescence*, 22, 219–251 .
- Levy-Waren, M.H. (1996). *The adolescent journey: Development, identity formation and psychotherapy*. Northvale: Jason Aronson INC.
- Marcia, J. E. (1980). Identity in Adolescence. In J. Adelson (Ed.), *Handbook of adolescent psychology* (pp. 159-187). Ney York: Wiley.
- Mayseless, O.& Scharf, M. (2009). Too close for comfort: inadequate boundaries with parents and individuation in late adolescent girls. *American Journal of Orthopsychiatry*, 79(2), 191-202.
- Sanders, C., Diego, M., Field, T., & Kaplan, M. (2000). The relationship of internet use to depression and social isolation among adolescents. *Adolescence*, 38, 35-42.
- Scott. A. L. (1993). A beginning theory of personal space boundaries. *Perspectives in Psychiatric Care*, 29(2), 12 – 21.
- Wolak. J., Mitchell, K., & Finkelhor, D. (2003). Escaping or connecting? Characteristics of youth who form close online relationships. *Journal of Adolescence*, 26, 105-119.